

Het randje van net genoeg

Ik denk vaak aan konijnen als ik wandel. De emmer sleept achter me aan. Hij is van mijn rugzak op de grond gevallen en schraapt nu over de oneffenheden van de grote zandvlakte. Ik ben te moe om hem op te pakken. Elk steentje of gat in de weg hoor je, en ik weet dat dit zo niet gaat, want de emmer raakt vol met zand, maar ik doe het zolang het lukt. Zo leef ik.

Mijn broek trekt rechts, omdat er een zwaar zakmes zit dat ik bij de hand wil houden. De rest van mijn spullen draag ik in mijn rugzak, eronder is mijn shirt nat van het zweet.

Wanneer ik langs een groot rotsblok kom, twijfel ik er te overnachten. Het rotsblok komt tot mijn middel en kan beschutting bieden, maar het valt op in het open landschap. Naast de kou van de nacht, is het grootste gevaar niet de wilde dieren, maar de kans dat ik iemand anders tegenkom. In de Oude Tijd zou ik vriendelijk glimlachen en knikken zodra iemand mijn pad kruiste. In deze tijd betekent een ander persoon een strijd om leven en dood, of in ieder geval om de spullen die ik bij me draag. Gelukkig ben ik al dagen en dagen niemand tegen gekomen. De meesten zijn weg, naar het Noorden, maar ik blijf op mijn hoede.

Dan bedenk ik me dat er er vast geen konijnen leven naast dit rotsblok en is dat het laatste zetje dat ik nodig heb: ik vervolg mijn weg naar een betere plek. Ik weet zeker dat het er is. Dat kan niet anders. Ik heb een goed gevoel voor dit soort dingen en daar vertrouw ik op. Dat ik nog leef is alle bevestiging die ik nodig heb.

De emmer springt soms op als die een steen raakt. In de verte staat een bramenstruik die oneindig ver lijkt door te groeien. Verder is er weinig. Alles is gelig, dor en stoffig, hoever ik ook in de trillende warmte kijk.

Bij iedere stap dichterbij zie ik dat deze bramenstruik een betere plek is. Ik heb eerder bij bramenstruiken geslapen, ze lijken het landschap langzaam over te nemen. Eenmaal bij de struik pluk ik een braam en steek hem in mijn mond, die smaakt zoet. De bramenstruiken zijn in de loop der jaren veranderd. De vruchten zijn

kleiner, de doornen groter en de planten minder groen, maar ze geven wel het hele jaar door bramen dankzij het vervallen van seizoenen zoals winter en herfst.

Ik haal de emmer los en leg die op de grond. De donkerste, zoetste bramen die ik zie, pluk ik en daarmee leg ik een spoor uit dat uiteindelijk de emmer inleidt. Ik heb een zelfgemaakt deksel voor op de emmer, die zet ik op scherp door middel van een elastiek en een stok. Zodra er iets inloopt en tegen de stok komt, zal het deksel dichtvallen.

Maar niet nu. Konijnen zijn nachtdieren.

Als kind had ik een dwergkonijntje gehad, met van die schattige hangoren. Dat konijntje was overdag altijd klaarwakker. Waarschijnlijk omdat ik hem wakker hield, voer gaf op tijden die mij uitkwamen, en zo paste het dier zijn leven aan op mij. Konijnen zijn nachtdieren, dat weet ik nu, en inmiddels sluit ik mijn ritme op hen aan.

Verderop vind ik een lange, dunne boomstam. Die sleep ik naar de bramenstruik. Eén uiteinde ervan leg ik bovenop de struik. Bramenstruiken zijn ongelooflijk sterk en de stam blijft zonder problemen liggen. De andere kant graaf ik in in het zand.

Uit mijn rugzak haal ik een groot stuk plastic dat ik over de boomstam heen gooi. De uiteinden van het plastic begraaft ik in het zand en daarmee trekt het zeil strak, zodat het de vorm krijgt van een tent, waarin ik enigszins beschut kan slapen. Ik verzamel droge plantenresten om in mijn tent te leggen, zodat ik vannacht zacht lig.

Mijn voeten branden en ik ga voor mijn tent zitten. Ik trek mijn schoenen uit en laat mijn vingers over de dikke eetlaag op mijn voeten glijden. Ik vul mijn handen met zand en masseer daarmee de eetlaag, alles om maar wat verlichting te geven na de dagelijkse kilometers.

De zon gaat bijna onder, de kleuren bij de horizon beginnen voorzichtig te vervagen naar rood. Pal boven me zie ik iets dat ik al een tijd niet meer heb gezien: een streep door de blauwe lucht. Ik knipper een keer met mijn ogen, want het kan ook een lange wolk zijn, maar als ik beter kijk zie ik het echt: twee evenwijdige strepen.

Dit is wat ik denk dat het is.

‘Vliegtuig?’ zeg ik. Af en toe probeer ik te spreken om mijn stembanden getraind te houden. Ik associeer het geluid uit mijn keel al bijna niet meer met

mezelf, en als ik het hoor, voel ik me vergezeld. Alsof er iemand anders tegen me praat.

Ja, daar. Ik zie het driehoekvormige voertuig dat de streep trekt. Het moet jaren geleden zijn dat ik een vliegtuig zag. Ik hoor ook dat malende geluid waarmee het zich door de lucht voortbeweegt, want verder is het stil.

Vliegtuigen waren het eerste voertuig van de Oude Tijd waar we vanaf moesten zien. Allereerst vanwege de Windjaren. In die vijf jaar voor de Klimaatoorlogen waaide het zo hard dat er geen vliegtuig meer op kon stijgen. De laatste vliegtuigen in de lucht stortten allemaal neer.

En dat was nog maar het begin. Bomen waaiden kapot en algauw hielden ook hoge gebouwen het niet meer. De bovenste verdiepingen van de kantoren aan de Amsterdamse Zuidas werden weggeblazen, de Pontsteiger aan het IJ brak in twee en in Rotterdam waaiden miljonairs aan de Maas met verdieping en al uit hun penthouses.

Het eerste dat de mensenmassa begon te hamsteren was toiletpapier. Ik kan me nu niet voorstellen dat er nog iemand is die toiletpapier gebruikt. Ja, de mensen in dat vliegtuig boven me misschien. Ik weet nog wat ik zelf als eerste insloeg: paracetamol. Ik heb nog steeds twee pakjes bij me in mijn rugzak.

Ik woonde destijds ondergronds. Mijn vriendinnen hadden me uitgelachen toen ik vertelde dat ik een ondergronds appartement in Amsterdam op de kop had getikt. Het was het enige dat betaalbaar voor me was, en uiteindelijk hetgeen dat me gedurende de Windjaren redde, terwijl mijn vrienden terug naar hun ouders op het platteland verhuisden of hun heil ergens anders zochten.

En nu zit ik hier en is er een vliegtuig dat de hemel doorklieft met een witte streep. Ik dacht echt dat alle vliegtuigen kapot waren. Ik heb zoveel kapot zien gaan in de Klimaatoorlogen, dat ik na een tijd ben gaan denken dat alles kapot is.

Ik kijk net zolang totdat ik het vliegtuig niet meer kan zien. Het wordt steeds donkerder om me heen en de frisse lucht van de nacht voelt zacht aan mijn huid vergeleken met de harde warmte van die dag.

Ik plaats mijn metalen schaal, leg er wat gras omheen en span er een klein stukje plastic overheen. Dat stukje hergebruik ik iedere nacht voor het opvangen van dauw. Daarna kruip ik in mijn tent en val in slaap met het mes in mijn hand.

Ik word wakker van de zon. Het eerste wat ik doe is de emmer checken en ik slaak een zucht. Er zijn ook dagen dat er niets in mijn val zit en dan moet ik op zoek naar voedsel in plaats van dat ik verder kan lopen. Op die dagen ga ik niet vooruit.

Het is gek om te denken dat ik vroeger, in de Oude Tijd, 's ochtends tien minuten per dag spendeerde aan douchen en dan nog vijf minuten aan make-up en als ik echt serieus de tijd nam en mijn benen schoor zelfs de wekker tien minuten eerder zette. Allemaal voordat ik iets deed wat van wezenlijk van belang was, zoals ontbijten.

Ik vang mijn ochtendurine op in een fles. De fles voelt warm aan mijn hand. Daarna kijk ik in de metalen schaal naast mijn tent en haal het plastic eraf. Het beetje dauw dat erin zit drink ik op. Dit is het beste moment van de dag. Dat koele, verfrissende water in mijn mond.

Dan pak ik de emmer, houd hem schuin en het konijn glijdt eruit. Ik grijp het beest direct in zijn nekvel en druk het tegen de grond. Twee glimmende kraalooxies kijken me aan. Het mooie van konijnen is dat ze roerloos worden zodra ze gevaar opmerken. Ze verstijven. Dat had ik met mijn dwergkonijntje al gezien, en mijn moeder had het uitgelegd als: ze vindt het fijn dat je haar aait. Ik had mijn moeder toen geloofd, maar inmiddels weet ik hoe doodsangst voelt bij konijnen.

Met mijn vrije hand leg ik wat gedroogde bladeren voor het konijn neer. Ik laat zijn nek iets los. Het dier ontdooit na een paar tellen en begint te eten, alsof er niets aan de hand is.

Ik zet de metalen schaal klaar. Dan sla ik het beest op zijn kop met het handvat van mijn mes. Eén harde klap. Het klinkt door op de schedel van het dier. Het konijn is niet direct bewusteloos dus ik moet het nog een keer doen. Het dier gilt, hoog en hard. Vroeger wist ik niet dat konijnen geluid konden maken, inmiddels weet ik beter. Dit keer klinkt het geluid holler op de schedel en zijn spieren verslappen. Ik pak mijn mes en snijd zijn halsslagaderen door. Het konijn spartelt nog wat, en bloedt dan langzaam leeg. Dat duurt even, maar als je je beseft dat het het leven is dat wegsijpelt, dan gaat het eigenlijk nog vrij snel.

Het lastigste aan het doden van een konijn is dat die grote ogen je blijven aankijken. Je ziet jezelf erin gereflecteerd. Je ziet wat de zinderende hitte van je heeft gemaakt, hoe lang je haar is gegroeid en dat er een veeg zand op je wang zit, of nee, dat er een streep bloed zit. Als je nog beter kijkt, zie je de omgeving en hoe verwoest die is door alle Klimaatoorlogen en als laatst zie je altijd hoe alleen je bent.

In een poging om veilig te zijn, gaven we alle vrijheid op. De landen om ons heen begonnen een oorlog en wij deden mee. Alles ging kapot. Ik moest daar weg. Uit die hoofdstad. Ik ben in tegenovergestelde richting gaan lopen. De rest is naar eerste wereldlanden toe, naar het Noorden waar het koud zou zijn, maar mij leek het verstandig om de tegenovergestelde kant op te gaan. Ik loop naar Afrika.

Het is niet meer dan een voorgevoel. Net als toen ik gisteren doorliep na de rots en toen deze bramenstruik vond. Tot nu toe werkt het prima. Hoe verder weg ik ben van die gekmakende landen, hoe beter het is. Ik moet inmiddels bijna bij de Middellandse Zee zijn, ik weet het zeker. Onderweg kom ik alleen maar mensen tegen die noordelijk vluchten, maar het vliegtuig vloog gisteren de kant uit waar ik opga. Dat is een goed teken, want de mensen die een vliegtuig hebben zijn de enigen die misschien nog iets weten. Het moet een selecte groep zijn. Een gezelschap dat de rest van de wereld heeft verteld dat Scandinavië en het Noordpoolgebied de beste kansen boden, zodat er meer ruimte kwam in de plekken waar het echt om ging.

Zo werkt manipulatie. Jarenlang heb ik zelf mensen beïnvloed voor mijn eigen belang. Voor mijn eigen salaris. Vanachter een bureau. Het kleinschalige werk, natuurlijk. Ik manipuleerde mensen online, alles draaide om clicks en conversies, een baan zoals de slimste mensen van mijn generatie hebben. Ik kocht van mijn salaris meer schoenen dan er dagen in de week waren en ik ging naar cafés waar ik drankjes dronk die mijn lichaam niet nodig had, met vrienden waar ik achteraf niets aan bleek te hebben.

Het bloed dat nu vloeit van het konijn is noodzakelijk. Ik neem niet meer dan ik nodig heb. Iedere dag heb ik net genoeg. En op dat randje van net genoeg, leef ik.

Met mijn mes snijd ik de kop van het dier los. Om de nekwervels los te breken moet ik mijn handen gebruiken. Zijn kop past volledig in mijn hand. De vacht voelt zacht. De nekwervels knakken als ik ze losbreek. Het bloed spettert een beetje. Er zijn nog wat aderen en spieren die ik door moet snijden, maar dan is de kop echt los en ik zet hem neer in het zand. Rechtop, zodat ik later de ogen kan opeten. Het lichaam hang ik ondersteboven aan de bramenstruik om het uit te laten lekken.

In de Oude Tijd was ik vegetariër. Dat zou ik nog steeds wel willen, maar goed, dat gaat niet meer. Als we collectief vegetariër waren geweest, zou ik hier nu misschien niet zitten. Maar ach, niemand weet het echt. Er zijn geen onderzoekers of deskundigen meer, er is geen nieuws, geen online, geen voorlichtingen, geen regering. Alles is weg.

Er hipt iets heen en weer in de struiken verderop. Nog een konijn. Een exemplaar dat een stukje groter is. Ook deze kijkt me aan met zijn kraalogen. ‘Heb je ook trek?’ vraag ik het dier hardop, alsof ik het uitnodig wat te komen eten. Het is alweer een dag geleden dat ik mijn stem gebruikte.

Het dier hopt weg. Ze hebben een grappige manier van lopen, die konijntjes.

Ik draai me om naar het dode konijn. De buik hangt naar me toe en ik begin met een kleine snede bij de nek, zodat ik de huid straks makkelijk los kan maken. Daarna begin ik aan de achterpoten en snijd de vacht daar weg, totdat er alleen nog pluis aan de pootjes zit. Het lijkt alsof het dier nog sokjes aanheeft. Dan snijd ik de huid in vanaf de bolvormige staart en trek het grootste gedeelte van de huid er gemakkelijk af.

De achterpoten lijken op kippenbouten die ik in de Oude Tijd in een plasticje in de supermarkt kocht. Ik scheur ze los. Ik moet alleen de gewrichtsbanden weghalen, o ja en opletten dat mijn mes niet uitschiet naar de buik en per ongeluk een orgaan doorsnijdt. Dan kan ik mijn maaltijd wel weggoaien.

Het wordt steeds warmer en het dier begint te ruiken. Na zoveel maanden weet ik zeker dat ik de geur van vette huid en bloed, nooit meer zal vergeten. Ik kijk omhoog, en ja hoor, precies zoals ik dacht. Roofvogels cirkelen boven me, en ik voel hun dreiging. Ik ben niet de enige die het dode konijn ruikt, maar ik ben wel de enige die het gaat opeten. Als ik het vlees en de eetbare delen van het konijn heb verwijderd, maak ik vuur met de plantenresten uit mijn tent.

Ik rooster het vlees. Als het klaar is schrok ik het naar binnen, als een wilde hond die bang is dat zijn prooi wordt afgenomen. Met een schuin oog kijk ik omhoog. Ik neem een laatste hap en proef nog wat vacht. Het kriebelt aan mijn tong, en ik denk aan hoe ik in de Oude Tijd mandarijntjes pelde en zelfs de kleine witte schimmelsliertjes er vanaf haalde voordat ik vond dat ik het kon eten.

Ik slik het vlees van het konijn door, met haar en al. Ik zit sneller vol dan ik had verwacht. Dat komt omdat ik gisteren minder heb gelopen dan normaal. Mijn honger is een precieze graadmeter. Ik kijk naar boven, de vogels cirkelen nog boven me, lager inmiddels.

Ik voel me alleen, maar ben lang niet de enige op de wereld. De roofvogels cirkelen nog boven me, klaar om af te pakken wat nu nog van mij is. Ik herken het gevoel. Dat was hetgeen dat ervoor zorgde dat ik meer schoenen kocht en meer dronk

dan ik nodig had. De dreiging van een andere aanwezigheid, die mogelijk groter en sterker dan ik kon zijn.

Ik proef de nasmaak van het konijn in mijn mond. Eén achterpoot bewaar ik voor later, om als avondlunch te eten. Die twee maaltijden combineer ik tegenwoordig. Ik twijfel even als ik de kop van het konijn in het zand zie staan. Ik kan de ogen zo opeten, maar heb echt genoeg gehad.

Mijn zelfgebouwde tent haal ik uit elkaar en ik begin te lopen, op zoek naar een betere plek. De haartjes van het konijn kriebelen nog na op mijn tong. Ik pak mijn fles en spoel ze weg met een slok ochtendurine. Het is nog warm en mijn gezicht vertrekt, maar ik ben het gewend. Ik hoor de roofvogels kraaien, ze zijn dichtbij nu. In het zand staren de ogen van het konijn me na.

Lucia van den Brink (1991) is schrijver. Haar debuutroman 'Niemand zoals hij' verscheen bij uitgeverij Ambo|Anthos en kwam op de shortlist voor de Hebban Debuutprijs 2020. Verder publiceerde Van den Brink in verschillende literaire tijdschriften: Tijdschrift Ei, de Revisor, Extaze en de Optimist. In het dagelijks leven werkt ze bij NU.nl en traint ze karate.